

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐσωτερικοῦ φρ. 6
Ἐξωτερικοῦ φρ. 7

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν
ἐγγράφα δὲν ἐπι-
στρέφονται.

ΠΑΝΔΑΙΣΙΑ

ΘΗΚΟΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΤΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
Τῆ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΛΛΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΙΑΦΕΡΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ὑπὸ
— Δ. Χ' ΔΑΝΙΗΛ —

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Ἡ ὅλη 8 σελ. 25 φρ.
Ἡ ἡμέσια 15 "
Ἡ γραμμὴ . . 0.25 "
Δι' ἀγγελίας δημοσιευθη-
σομένης πλέον ἢ τρις ἐκ-
πτώσις 15%· διὰ δὲ τὰς
πλέον ἢ ἐξήκεις 20%·
Μελέται ἐπιστημο-
νικαί, κοινωνικαί καὶ
διδασκτικαί, σύμφωνα
πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ
Περιοδικοῦ, κατα-
χωρίζονται

Διεύθυνσις: *Rédaction de la revue grecque «Πανδαΐσια» — VARNA (Bulgarie).*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐπιστημονικὴ ἀπολογία τῆς χριστιανικῆς πίστεως, κινήσις τῶν ἰ-
δεῶν καὶ συστημάτων (δοξασίων) 1888—1898.—Ἡ τέχνη τοῦ ἀναγι-
νῶσκαι.—Ψυχολογία καὶ παιδαγωγία.—Δικαστὴς καὶ χήρα (ποίημα).
—Τὰ ἐπισκεπτήρια.—Ἡ φαντασία τοῦ Λουδοβίκου Πάστερ.—Τὸ μνη-
μονικὸν καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ ἐλέφαντος.—Ἡ φαντασία τῶν ἐφευ-
ρετῶν.—Βαρναϊκά.—Νεκρολογία.—Ἀλληλογραφία.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤ. ΠΙΣΤΕΩΣ

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ
ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΔΟΞΑΣΙΩΝ).
1888—1898.

Ο ποία ὑπῆρξε κατὰ τὰ δέκα ταῦτα τε-
λευταῖα ἔτη, ἡ κίνησις τῶν ἰδεῶν καὶ
τῶν συστημάτων; . . Μετεβλήθη ἄρα
γε ἡ κατάστασις τῶν πνευμάτων ἐν
τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ θρησκείᾳ; . . Ἡ μεταξὺ
τῆς ἐλευθεροφροσύνης, πάλιν ἐβεβλήθη ἄρα γε;
παρέχει τοῦλάχιστον ὄψιν μάλογον παρήγορον;

Θὰ συγκεφαλαιώσωμεν ἐνταῦθα, στηρίζον-
τες τὰς θεωρίας ταύτας διὰ τινων νέων μαρ-
τυριῶν. Πρὸ παντὸς δὲ θὰ ἀποδείξωμεν ὑπὸ
ποίους ὄρους θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐκφέρῃ ἐπὶ κε-
φαλῆς μελέτης ἐπιστημονικῆς ἀπολογίας τῆς χρι-
στιανικῆς πίστεως, τὴν τόσον εὐηχον εἰς τὸ
οὖς, λέξιν, τὴν ὁποίαν τόσον εὐχαριστοῦνται
νὰ ἐπαναλαμβάνωσι, περίξ ἡμῶν: τὴν λέξιν
«Ἐλπίς».

Ἐπὶ τὸν ὠραῖον τοῦτον τίτλον «Ἐλπίς»
ἐγράφησαν χαριέσταται σελίδες, θελκτικωτάτη
συλλογὴ χωρίων, παραληφθέντων ἐκ τῶν νεω-
τάτων καὶ συμπαθητικωτάτων τῶ κοινῶ συγγρα-
φῶν, — φιλοσόφων, ἱστορικῶν, κριτικῶν, μυθι-
στοριογράφων, — τῶν κυρίως σοφῶν εἰσαγο-
μένων σπανίως. Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἐλπίδος»,
ὅστις ἐνωρὶς ἐσχετίσθη μετὰ τῶν θυμάτων τῆς

ἀμφιβολίας ἀφίνει νὰ διαφύγῃ ἀκουσίως εἰς διά-
φορα τοῦ συγγραμματοῦ μέρη τῆς ἡ σημαντικωτάτη
αὕτη τῆς καρδίας φωνή: «Εἶναι λοιπὸν πολὺ
δύσκολος ἡ πρὸς τὴν πίστιν μετάβασις;» Τοῦτο
σημαίνει ὅτι πολὺ ἀκόμη ἀπέχει ἡ ἐλπίς ἀπὸ τὴν
πραγματικότητά.

Πόσοι ἄλλοι διερωτῶνται μετ' ἀγωνίας ποῖον
μέρος λανθάνοντος χριστιανισμοῦ δυνατὸν νὰ
περιέχωσιν αἱ ἀπομεικρυνόμεναι αὐταὶ ὄνει-
ροπολήσεις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἀλλοτριτισμοῦ (al-
truisme) τῆς ἀλληλεγγύης; αἱ πικραὶ ἐκεῖναι σκέ-
ψεις αἱ διακεχυμένα τῆδε κἀκεῖσε ἐπὶ τῆς ματαιό-
τητος τῶν ἀνθρωπίνων ὁ φυγὰς ἐκεῖνος Ἰδεα-
λισμὸς, ὅστις ὀλισθαίνει ἐπὶ τῶν δογμάτων, ἀρ-
νούμενος νὰ στηριχθῇ ἐπ' αὐτῶν. «Εἶνα προοίμιον;
εἶναι ἡ λευκάζουσα ἡὼς καλλιτέρου μέλλοντος;»
Δὲν εἶναι μᾶλλον καθαρὰ θρησκευτικὴ ἐρασι-
τεχνία, ἔργον τέχνης, αἰσθήματος ἢ φιλολογίας;
Ἐπάρχουσι σκεπτικοὶ, ὑπάρχουσιν ἀπαισιόδοξοι.
Ἐνα μόνον θὰ ἀναφέρω ἑνακριτικὸν ἐξό-
χου λεπτότητος, ὅστις γνωρίζει καλῶς ἐκεῖνο
περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλεῖ.

Ἐναγκαζονται νὰ προσεγγίσωσιν ὅσον τὸ
δυνατὸν πρὸς τὸν χριστιανισμόν. Ἐν τούτοις
εἶναι φρόνιμον νὰ μὴ ἀρκεσθῶμεν εἰς λόγους
μόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξετάσωμεν μετὰ τινων
στοιχείων εἶναι ἀναμεμιγμένη ἢ ἀναγεννωμένη
αὕτη φιλευσέβεια. Παρὰ τισὶ συνδυάζεται μετὰ τῆς
χυδαιοτάτης ἠδυπαθείας; παρ' ἄλλοις νεκρομάντεσι
καθβαλισταῖς καὶ μάγοις, ἀπαρτίζεται ἐκ πάντων
τῶν παρεκτροπῶν τοῦ θρησκευτικοῦ ἐνστίκτου.
Εἰς τοὺς καλλιτέρους παρέχει ἀξιεράστους καὶ
ματαιὰς ἐξελίξεις καὶ ἐφοδιάζει τοῦς ποιητὰς
δι' ὠραίων θεμάτων, ὀλίγων διαφερόντων τῶν
τῆς ἀρχαίας μυθολογίας. Παρὰ πᾶσι σχεδὸν
πηγάζει καὶ προὔποτιθησι τὸν σκεπτισμόν. Διότι
ὀμιλοῦσι περὶ θρησκείας, ἀλλὰ θὰ ἠσχύνοντο
νὰ φανῶσι πιστεύοντες εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς

θρησκείας ταύτης, τὴν ὁποίαν φαίνονται ὑπερασπιζόμενοι. Διατείνονται ὅτι φυλάττουσι τὴν ἠθικὴν, ἀλλὰ ἀρῶ ἀποχωρίσωσιν ἐπιτηδεύας αὐτὴν ἐκ τῶν δογμάτων, μετὰ τῶν ὁποίων στενῶς συνδέεται. Τὸ οἰκοδόμημα μένει ἐκκρεμὲς ἐν τῷ κενῷ. Ἡ θρησκευτικὴ αὕτη αἰσθηματικότης εἶναι συρμὸς φιλολογικὸς, ὅστις δὲν ἀξίζει μὲν περισσότερον ἄλλου, δύναται ὅμως νὰ ἀποβῆ ἐπικινδυνότερος, διότι ὡς πρὸς ταῦτα τὸ πνεῦμα δὲν ἐπιδέχεται ἐπὶ πολὺ ῥιψοκιδύνους συμρῶνίας καὶ ὑπεκφυγᾶς. Θὰ τὸ ἐννοήσωμεν πάραυτα. Ἄλλ' ἐκείνο τὸ ὁποῖον ὀρείλομεν νὰ εὐχρηθῶμεν ἀπὸ σήμερον, εἶναι ὁ μυστικισμὸς οὗτος ὁ τόσον διακεκριμένος νὰ μὴ χρησιμεύῃ ὡς προοίμιον φρικωδῶν ἐκθλαστημάτων τοῦ ὑλισμοῦ. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ, ἦτις ὑφίσταται ἤδη πρό τινων ἐτῶν, τὰ χρώματα θὰ φανῶσιν ἀναμφιβόλως ἀρκούντως σκοτεινά. Ἀρτίως, κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων ὁ Πανιερ. Δ' Οὐλστ ἐφώτιζε τὸν ὀρίζοντα ἡμῶν διὰ φωτὸς μᾶλλον παρηγόρου. «Διὰ νὰ ἐξάψῃ καὶ ἐνθαυσιάσῃ τὰς νέας καρδίας τῶν ἀκροατῶν του, ἐκίνει τὴν ψυχὴν αὐτῶν δι' ἀκτινοβόλων ἐλπίδων».

Ἡ γνώμη εἶναι ἀκόμη μεγάλη δύναμις. Ἐπὶ πολὺ αὕτη ἐξήκησε τὸ κράτος τῆς ἐναντίου τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Σήμερον ἐπανερχεται πρὸς αὐτὴν . . . Οἱ ἀληθεῖς μύσται, τολμῶ νὰ τὸ βεβαιώσω, πλησιάζουσι πρὸς τὸν χριστιανισμὸν . . . Ἄρᾳ γε τοῦτο εἶνε ἀληθές; θέλετε μοὶ εἰπεῖ ἢ μήπως ἀπατᾷ ἡμᾶς ἡ φαντασία; ὄχι, φίλοι μου, σὰς ὀμίλῳ μετὰ πεποιθήσεως, σὰς παρουσιάζω τὸ ἀποτέλεσμα ἐπανειλημμένων παρατηρήσεων, καὶ ἐάν ἐπιθυμῆτε ἀποδείξετε, θὰ σὰς ἐπιδείξω τοιαῦτα εἰς γεγονότα νεώτατα

Αἱ ἐορταὶ τῶν ἑκατονταετηρίδων εἶναι τοῦ συρμοῦ. Ἐώρτασαν τρεῖς τοιαύτας ἀλλεπαλλήλους. Κατ' ἀρχάς, πρὸ δύο ἐτῶν ἐωρτάσθη ἡ ἑκατονταετηρίς τῆς ἰδρύσεως τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς. Ἡ θρησκεία μετέσχε τῆς τελετῆς ταύτης . . . Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἦτο ἡ σειρά τῆς ἀνωτέρας προτύπου Σχολῆς· τὸ ἄνθος τοῦ Πανεπιστημίου καθηγίασε διὰ τῆς προσευχῆς τὴν ἀνάμνησιν ἐργασίας ἐνὸς αἰῶνος. Τέλος τὸ ἴδιον τοῦτο ἔτος ἡ Ἀκαδημία τῆς Γαλλίας ἐώρτασεν ἐπίσης τὸ ἰσθηκαῖον τῆς ἑκατονταετηρίδος αὐτῆς· καὶ οἱ δοκιμάσαντες τὴν 23 ὀκτωβρίου, νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν πρόναον τοῦ Ἀγ. Γερμανοῦ des Près τῶν Παρισίων, τὸν εὐρον πλήρη ὑπὸ πλήθους τοῦ ὁποίου ἕκαστον ἄτομον παρίστα μίαν ἐκ τῶν φιλολογικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἐπισημοτήτων τῆς συγχρόνου Γαλλίας. Μεταξὺ τῶν πολλῶν πιστευόντων εὐρίσκοντο τινες ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, τῶν

ὁποίων τὸ πνεῦμα ἀμφιβάλλει περὶ τῆς βεβαιότητος τῆς πίστεως. Τί λοιπὸν ἐζήτουν οὗτοι εἰς τὸν ναὸν ἂν δὲν ἤθελον νὰ ὁμολογήσωσι διὰ τῆς παρουσίας των ὅτι κατὰ ἐλλείπει ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἀναζητήσωσι τὸ συμπλήρωμα τοῦτο παρὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Πιστεύομεν ὅτι τὰ πράγματα εὐρίσκονται σήμερον εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον καὶ δὲν θὰ εἶναι ἀνωρελές νὰ ἀναπέρωμεν ἐνταῦθα, ὅτι τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τινα ἀνάλογον τελετὴν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν παραδόσεων τῆς Ἀκαδημίας ἀντελήθημεν ἰδιοῖς ὀφθαλμοῖς τὰς πρὸς τὸ θεῖον ἐκείνας ἀνατάσεις τὰς εἰσέτι συγκεχυμένας, ἀλλ' ἀνεπιδέκτους ἀπαρνήσεως; τὴν κίνησιν ἐκείνην τῶν ἐκλεκτῶν ψυχῶν πρὸς τὴν πίστιν, πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον, εἰς πείσμα τῶν αἰρετικῶν ὁμάδων, εἰς πείσμα τῶν πολλῶν διεφθαρμένων συστημάτων».

Ναί· Ταῦτα συμβαίνουσιν ἐν τῷ κατ' αὐτοῦς ὀνομασθέντι περιεστιαμένῳ ὀμίλῳ τῷ ὀμίλῳ τῶν ἐκλεκτῶν, τῶν μυσταγωγῶν. Ἄλλ' εἰς τὸν «εὐρὸν ὀμίλον τὴν με-γάλην ὁμάδα» τὰ πράγματα διαρέουσιν. Ἐκεῖ πρὸ εἰκοσι μάλιστα ἐτῶν, ἀπ' οὗτο ἡ ἄθεος διδασκαλία ἐγένετο νόμος ἄθικτος τοῦ Κράτους, καὶ ἡ ἀθρησκεία τίτλος πρὸς ἀπόκτησιν τῆς εὐνοίας τῶν κυβερνῶντων, ἡ κλίσις, τὰσις τῆς πίστεως ἐλαττοῦται, ὁ τροχὸς στρέφεται κατὰ τὴν διεσθύνσιν ταύτην ἄνευ διακοπῆς, καὶ τοῦτο εἶνε σοβαρὸν, σοβαρώτερον διὰ τὸ ἔθνος παρὰ διὰ τὴν ἐκκλησίαν (1). Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀλήθεια μετὰ τῶν σκιερῶν αὐτῆς σημείων καὶ τῶν ἐλπίδων αὐτῆς.

Ἡ κίνησις τῶν ἰδεῶν ἐν τῷ ὑψηλοτέρῳ ὀμίλῳ, τὸ ρεῦμα τῶν δοξασιῶν ἐν ταῖς ἀνωτέραις πνευματικαῖς τάξεσιν ἀποτελεῖ δύναμιν, δύναμιν μεγάλην καὶ εἶναι σήμερον εὐνοϊκὸν εἰς τὸν χριστιανισμὸν. Εἰς τὰ ἀνώτερα πνεύματα ἡ ἀφορία, σκαιότης τῶν ὑλιστικῶν δοξασιῶν προῦκάλεσε τὴν ἀποστροφὴν, ἐνέσπειρε τὸν τρόπον. Τείνωσι πρὸς τὴν εὐτυχίαν τῶν πιστευόντων, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην θρησκείας γινωσκούσης ἐαυτὴν . . . Ἄλλὰ ἐμπαθῶς πρό πολλοῦ ἀγωνίζονται ὑπὲρ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐπιστήμης, Ἐπιθυμοῦσιν, ἐννοοῦσι νὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπιδοθῶμεν ἀδιακόπως ὅπως καταστήσωμεν φωτεινὸν τὴν ἀρμονίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς πίστεως, βεβαιότητάς τῆς ἐπιστήμης καὶ βεβαιότητάς τῆς ἀποκαλύψεως. Οὕτω θὰ νικήσωμεν.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1892 ὁ Ταιν, ὁ συγγραφεὺς τῆς «Γενέσεως τῆς συγχρόνου Γαλ-

1) Tain, Revue des Daux-Mondes 1 Juillet 1895 p. 511, 516.

λίας» ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν „Ἐπιθεώρησιν τῶν Δύο Κόσμων“ τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο σέβας πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

„Σήμερον κατόπιν δεκαοκτῶ αἰώνων, ἐπὶ τῶν δύο ἡπείρων . . . ὁ χριστιανισμὸς εἶναι διὰ 400 ἑκατομ. ἀνθρώπινα πλάσματα, τὸ πνευματικὸν ὄργανον, τὸ μέγα ἀπαραίτητον ζεῦγος τῶν πτερῶν τὸ ἀνυψοῦν τὸν ἀνθρωπὸν ὑπεράνω ἑαυτοῦ, ὑπεράνω τῆς χαμερποῦς ζωῆς του καὶ τοῦ περιωρισμένου αὐτοῦ ὀρίζοτος . . . . Πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐπὶ 1800 ἔτη, καθόσον τὰ πτερά ταῦτα ἐξησθένουν ἢ ἐθραύοντο, κατὰ τοῦτον καὶ τὰ δημόσια ἢ ἰδιωτικά ἤθη „διερθείροντο ἢ ἐζητυελοῦντο . . . “ Ὅταν τις παρίσταται εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ πλησίον δύναται νὰ προσδιορίσῃ τὴν ὠφέλειαν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν κατωτέρα ἡμῶν κοινωνίαν· ὀπόσῃ δηλ. εἰσῆγαγεν αἰδῶ, ὀπόσῃ γλυκύτητα, ὀπόσῃ εὐσπλαγγνίαν· ὀπόσῃ διετήρησε τιμότητα, εἰλικρινεῖαν καὶ δικαιοσύνην! Οὔτε ὁ φιλοσοφικὸς λόγος, οὔτε ἡ καλλιτεχνικὴ καὶ φιλολογικὴ μὀρφωσις, οὔδεις κώδηξ, οὔδεμία διάχειρισις, οὔδεμία κυβέρνησις ἀρκεῖ ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὴν εἰς ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν. Μόνος ἐκεῖνος συγκρατεῖ τὰς φυσικὰς ἡμῶν ῥοπὰς· μόνος ἐκεῖνος ἀναχαιτίζει τὸ ἀνεπαίσθητον ὀλίσθημα διὰ τοῦ ὀποῖου ἀκαταπαύστως καὶ δι' ὄλου τοῦ ἐμφύτου βάρους του τὸ γένος ἡμῶν, ὀπισθοδρομεῖ πρὸς τὰ κάτω στρώματά του· καὶ τὸ παλαιὸν Εὐαγγέλιον, ὀποῖον δήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ παρὸν περικάλυμμα τῆς, εἶναι ἀκόμη τὸ καλλίτερον βοήθημα τοῦ κοινωνικοῦ ἐνστίκτου“.

Ἐν τῇ αὐτῇ μελέτῃ περὶ τῆς Ἀνασυστάσεως τῆς Γαλλίας, ὀλίγας σελίδας κατωτέρω ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, ὁ κ. Ταῖν, ἐξετάζει ἐκεῖνο τὸ ὀποῖον θεωρεῖ ὡς ἐπιστήμην „τὴν κυρίαρχον διδάσκαλον τῶν θετικῶν ἀληθειῶν“ καὶ ἐξακολουθεῖ οὕτω:

„Πρὸ ἐνὸς αἰῶνος, συμβάν τι ἔκτακτον παρήχθη: μεγάλη εἰκὼν προπαρασκευάζεται καὶ προχωρεῖ . . . ἡ εἰκὼν τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου ἐξωγραφημένη κατὰ τὸ φυσικόν. Ἀπὸ ἑκατὸν ἐτῶν, ἡ εἰκὼν αὐτῆ, ἡ τόσον ἐνδιεφέρεσσα, τόσον λαμπρὰ καὶ ἀκριβεστάτη ἐκτίθεται εἰς τὸ κοινόν καὶ θαυμάζεται καθ' ἐκάστην ὑπὸ πλήθους, διηνεκῶς αὐξανομένου. Ὅσον συγκεχυμένα καὶ ἄλλειπείς καὶ ἂν εἶναι αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἐπισκεπτῶν ἔμυγον ἐν τούτοις καὶ τι σπουδαῖον, ὅτι δηλ. μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰκόνων τοῦ κόσμου ὑπάρχει μία ἡτις δὲν ἐξωγραφῆθη κατὰ φαντασίαν, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὴν φύσιν. Λοιπὸν μεταξὺ τῆς εἰκόνοσ ταύτης καὶ ἐκεῖνης ἣν παρουσιάζει ἡ Ἐκκλησιαὴ ἀσυμφωνία εἶναι ὑπερβολικὴ.

„Διὰ τὰ χριστιανικὰ ἔθνη, αὐτῆ ἡ διαφωνία ἀντι νὰ ἐλαττωταὶ αὐξάνει. Αἱ δύο εἰκόνες τῶν ζωγραφιῶν τοῦ σύμπαντος, ἡ μία διὰ τῆς πίστεως καὶ ἡ ἑτέρα διὰ τῆς ἐπιστήμης ἀπέβησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνόμοιαι καὶ ἡ οὐσιώδης διαφωνία τῶν δύο συστημάτων ἀποβαίνει αὐταπόδεικτος δι' αὐτῶν τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀναπτύξεων· καθὸτι ἐκάστη αὐτῶν ἀναπτύσσεται ἰδιαίτερος, καὶ ἀμφοτέραι κατ' ἀντίθετον ἔννοιαν ἢ μία διὰ τῶν δογματικῶν αὐτῆς ἀποράσεων . . . ἢ ἄλλη διὰ τῶν διηνεκῶν αὐτῆς ἀποκαλύψεων καὶ ἐκάστη αὐτῶν ἐνισχύεται, ἡ μὲν διὰ πολυτίμων ἀνακαλύψεων τῆς, ἡ δὲ διὰ τῶν καλῶν αὐτῆς ἔργων, ἐκατέρα δ' ἀναγνωρίζεται καὶ ἄξιαν ἢ πρώτη ὡς κυρίαρχος διδάσκαλος τῶν θετικῶν ἀληθειῶν, ἢ ἄλλη ὡς ἡ κυρίαρχος ἰθύντρια τῆς τελεσφόρου ἠθικῆς. Ἐκ τοῦτου πηγάζει ὁ ἐν τῇ ψυχῇ παντὸς πιστοῦ πόλεμος καὶ ἀλγειναὶ ἀγωνία. Ποῖον ἐκ τῶν δύο τούτων συστημάτων πρέπει τις νὰ λάβῃ ὡς ὀδηγόν; Διὰ πᾶν πνεῦμα εἰλικρινὲς καὶ ἰκανὸν ὅπως ἐναγκαλισθῆ ἀμφοτέρας οὔδεμία ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἄλλην . . .“

Ἰδοὺ λοιπὸν πνεῦμα, ἐκλεκτὸν· ἰδοὺ ἱστορικὸς ὑπέροχος, ἐκτιμώμενος ὑπ' ὄλων ἔνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ εἰλικρινείας, τῆς ἠρόμου αὐτοῦ μετριοπαθείας, τῆς εὐρείας καὶ νομίμου αὐτοῦ πολυμαθείας, ὅστις ἀναγνωρίζει ὑψηλορῶνως, ἐξαίρει μετὰ σπανίας εὐραδειας τὸ μεγαλεῖον, τὴν ῥαιότητα, τὴν ὑψηλὴν ἠθικὴν δύναμιν καὶ κοινωνίην τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ὁ ὀποῖος εὐθύς μετ' ὀλίγον παραδέχεται, ἀνακηρύττει ὡς „θετικὰς ἀληθείας“ συστήματα, ὑποθέσεις, μεταρυσικὰ ὀνειροπολήματα ἐπιστημονικῶς ἀναιρούμενα καὶ καταπατηθέντα ἀλληλοδιαδόχως, καὶ παφῶρησια διακηρύττει, τὴν οὐσιώδη ἀντίρρασιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πίστεως“. Κατόπιν τοιούτων παραδειγμάτων εἶναι ἀκόμη ἀνάγκη νὰ ἐξάρωμεν τὴν σπουδαιότητα τῆς χριστιανικῆς ἀπολογίας καὶ τὴν ἀρμοδιότητα των περὶ αὐτῆς μελετῶν:

Ἡ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ.

Ἡ πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν κλίσις ἀπὸ ἡτέρας εἰς ἡμέραν αὐξάνει. Ἄλλ' ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆ, ἂν οὐχὶ παντελῶς, εἶναι τοῦλάχιστον ὀλίγον ὠφέλιμος καὶ δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀνήκουσαν ὠφέλειαν, ἂν δὲν γίνεται κατὰ τοὺς ὀρισμένους κανόνας τῆς ἀπαγγελίας. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι σήμερον ἡ ἀπαγγελία εἶναι ὀλόκληρος τέχνη. Εἶναι ἀληθὲς πρὸς τούτους ὅτι ἡ τέχνη τῆς ἀναγνώσεως δὲν ἐξαρτᾶται παρ' ἡμῶν, οὔδὲ ἀποκτάται μόνον διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς ἀναγνώσεως καὶ θελήσεως ἡμῶν, ἀλλ' ἀ-

παιτεῖ καὶ φυσικὰ προσόντα. Ἐκαστος ὅμως, ὅστις δὲν ἔχει φυσικὰ ἢ ἄλλα τινα κωλυτικὰ ἐλαττώματα, δύναται δι' ὀλίγων γυμνασμάτων καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος νὰ ἐκμάθῃ τὴν τέχνην ταύτην.

Διὰ νὰ μὴ φανῇ δὲ εἰς τινὰς τῶν ἀναγνώστων, ὑπὲρ ὧν ἀφιερῶμεν τὰς γραμμὰς ταύτας, ματαίᾳ ἢ μελέτῃ αὐτῇ γνωρίζομεν αὐτοῖς ὅτι ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχουσιν ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σχολεῖα,

Κατὰ τὸν ἀκαδημαϊκὸν Λεγουβέ, ἡ τέχνη οὕτη περισσότερον εἶνε προσιτὴ εἰς τὰς γυναῖκας, ἕνεκα τῆς ἐκφραστικότητος καὶ εὐκαμψίας αὐτῶν, παρὰ εἰς τοὺς ἀνδρας. Διὰ τοῦτο δὲ εἶναι λίαν ἀπρεπές, διὰ πάντα ἀνεπτυγμένον νὰ μὴ γνωρίζῃ τὴν τέχνην τῆς ἀναγνώσεως. Διὸ σημειοῦμεν ἀνταῦθα συμβουλὰς τινὰς, δι' ὧν ἀποκτᾶται ἡ τόσον ἀναγκαῖα αὕτη τέχνη.

1) Ἀπαιτεῖται καθαρὰ καὶ ὀρθὴ ἀνάγνωσις· εὐκρινῆς προφορὰ ἐκάστης συλλαβῆς, καὶ ἀναπνοὴ τόσον κατὰλληλος ὥστε ὁ ἀκροατὴς νὰ μὴ αισθάνεται τοῦτο.

2) Ἀπαιτεῖται ἡ ἐν γνώσει ἀνάγνωσις, διὰ νὰ δοθῇ ὁ ἀνήκων τόνος· ἢ μὴ σύνδεσις πάντων ὅσα ἀναγκαῖον νὰ ἀναγνωσθῶσιν κεχωρισμένως καὶ ἢ σύνδεσις ἐκείνων, ἅτινα πρέπει ὁμοῦ νὰ ἀναγινώσκωνται· ἢ ὀρθὴ χρῆσις τῶν κομμάτων, μέσων στιγμῶν, τελειῶν κτλ.

3) Πρέπει νὰ αισθανώμεθα τὸ ἀναγινωσκόμενον, διὰ νὰ δώσωμεν τὸν ἀπαιτούμενον τόνον, καὶ λάβωμεν τὴν ἀπαιτουμένην ἐκφραστικότητα, ὅπως οὕτω μεταδώσωμεν τοῖς ἀκροαταῖς ὅ,τι ἡμεῖς αισθανώμεθα.

4) Δὲν πρέπει νὰ σπεύδωμεν, διὰ νὰ ἐνοήσωμεν καλλίτερον τὴν ἔννοιαν· οὔτε πάλιν τόσον νὰ ἐπιβραδύνωμεν. ὥστε νὰ ἀπαυδᾷ ὁ ἀκροατὴς· ἀλλὰ νὰ προφέρωμεν τὰ λέξεις κατὰ τὴν σημασίαν ἐκάστης, ἵνα με ταδώσωμεν τὴν ἀνήκουσαν ἐξαρσιν ὅπου ἀρμόζει.

5) Πρὸ παντός ν' ἀποφεύγωμεν τρία τινα: τὴν ἀμφιταλάντευσιν, τὴν μονοτονίαν καὶ τὸν στόμφον. Καλὴ ἀνάγνωσις ἀνευ πειστικότητος, ἀλλαγῆς τόνου, ἀπλότητος καὶ φυσικότητος εἶναι ἀδύνατος. Ὅταν ἀναγινώσκωμεν τι ἐπιμηκες, πρέπει ἡ ἀνάγνωσις νὰ χρωματίζεται ὅπως ἡ ὁμιλία· ὅταν δὲ ὁμιλῶμεν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σκεπτάμεθα περὶ τοῦ πρέποντος τόνου, καθότι οὗτος ἔρχεται ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ οὐδέποτε τονίζομεν λέξιν, ὅπου δὲν ἀνήκει. Συμβαίνει πολλάκις νὰ ὁμιλῶμεν ταχέως, ὅπερ δὲν εἶναι ἀκατάλληλον εἰς ἀνάγνωσιν· ἀλλὰ λέγοντες ὅτι πρέπει νὰ ἀναγινώσκωμεν, ὅπως ὁμιλῶμεν, ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ ὁμιλία γίνεται καλῶς,

6) Σπυδαία σημείωσις. Ὅσακις σὰς δοθῇ εὐκαιρία ν' ἀκούσῃτε τινα ὁμιλοῦντα ἢ ἀναγινώσκοντα καλῶς, προσέξτε εἰς τὸν τόνον, τρόπους καὶ στάσιν τοῦ καλοῦ τούτου ἀγορητοῦ, — Ὁ πρακτικὸς οὗτος τρόπος εἶναι ὁ κάλλιστος πάντων.

Παλλάς.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ.

Ἀσχέτως πρὸς τοὺς παρὰ τοῦ Καντίου Σπένσερ καὶ Σιμών δοθέντα ἀτελεῖς μὲν ἔλλ' ἐμπεριέχοντας καὶ ἀληθείας ὀρισμοὺς περὶ ἀνατροφῆς, νομίζω ὅτι ὁ τελειότερος ὀρισμὸς τῆς ἀνατροφῆς εἶναι: «Ἡ ἐναρμόνιος ἀνάπτυξις πάντων τῶν ἐμφύτων ἱκανοτήτων». Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἅπασαι αἱ ψυχικαὶ ἱκανότητες, τὸ μνημονικόν, ἡ φαντασία, ἡ κρίσις κτλ. πρέπει ν' ἀναπτύσσωνται συμφώνως πρὸς τὰς ψυχολογικὰς ἀρχάς. Τὸ «μνημονικόν» φερ' εἰπεῖν, διὰ ζωηρῶν ἐντυπώσεων, ἐπαναλήψεων, ἀπαγγελιῶν κτλ., «ἡ φαντασία, διὰ τῆς θείας ποιήσεως, τῆς μαγικῆς ἐπιδράσεως τῆς μουσικῆς, φυσικῶν εἰκόνων κτλ., «ἡ κρίσις» διὰ τῆς Σωκρατικῆς μεθόδου, Λογικῆς κτλ. Τοῦτο σημαίνει πρὸς τούτοις ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι τὸ αὐτόματον τοῦ Καρτεσιῦ, ἀλλὰ ὑπόκειται εἰς διαφόρους μεταβολὰς εἰς ἃς τὰ ζῶα δὲν ὑπόκεινται. (Ἴδου διατὶ ὁ Τολοτόϊ κατὰ τὴν ἐν Καυκασῶν διαμονὴν του ὑπέστη τὰς ἀφεύκτους μεταβολὰς. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μετὰ τοῦ Πούσκιν). Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ μικρὸν παιδίον ὅπως καὶ μεθ' ὅλων τῶν λογικῶν τέκνων τῆς φύσεως. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ συγκατοικήσεως ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη, ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἀλλοιοῦται ἠθικῶς καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἴτε ἐκ τῆς ρητορικῆς δεινότητος, εἴτε ἐκ τῆς περιουσίας ἀδι-ορθῶτων ἀθλίων, ἢ καὶ ἐξ ἀπλῆς θείας τῶν φρικτῶν σκηνῶν κτλ. Ἴδου πόσον αἱ σχέσεις ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου! Ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἄνθρωπος προοδεύει καὶ ἐπομένως ἀνατρέφεται. Σημειωτέον ὅμως ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι δὲν διατίθενται ὁμοίως, καθότι διαφέρουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Ἐὰν λ. χ. δι' ἐν παιδίον εἰσὶν ἀρκεταὶ δύο λέξεις διὰ νὰ ἐνθουσιάσωσιν αὐτὸ, δι' ἄλλον ὅμως ἴσως καὶ ἑκατὸν λέξεις εἰσὶ μηδέν. Ἐτι περισσότερον· παῖδες ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρθς ἀνατρεφόμενοι δὲν μεταβάλλονται ὁμοίως. Ἐν τοιαύτῃ περιστάσει δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῆς μαθηματικῆς ἀκριβείας $(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$, οὔτε μάλιστα περὶ ἀκριβειῶν τῆς φυσικῆς ὅποια: «Ἀναλύοντες τὸ ὕδωρ εὐρίσκομεν ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον».

Ἴδου διὰ τί ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς ἀνατροφῆς πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ πράξις, ἄλλως τ' ἀποτελέσματα εἰσὶ λυπηρά. Καὶ ὄντως· παιδαγωγός, γνάστης τῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν ἐστερημένος ὅμως τῆς πράξεως, ἀπαντᾷ μεγάλας δυσκολίας ἐν τῇ ἀνατροφῇ ἐνός παιδίου. Οὗτος γνωρίζει π. χ. ὅτι ὅταν τὸ ἀναίσθητον παιδίον παραμελήσῃ διὰ πρώτην φοράν τὰ καθήκοντά τε, ἀναγκαῖον νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ποινῆς ἵνα μὴ προσβάλλῃ τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ· ποσάκις ὅμως οὗτος ἐπιτυχᾶνει ἐν τῇ ἐκλογῇ ταύτῃ! Δὲν γνωρίζει ὅποιας ἀκριβεῖς λέξεις νὰ μεταχειρισθῇ, ποίαν ἐκφρασιν προσώπου νὰ λάβῃ κτλ. Ἐνθεν ἀποδεικνύεται ὅτι τῆς θεωρίας καὶ πράξεως ἡ χρῆσις πρέπει νὰ γίνεται ἀπαραλλάκτως ὅπως τῆς πυξίδος καὶ χάρτου, ἀφ' ἐνός καὶ τοῦ πηδαλίου ἀφ' ἐτέρου.

Τινές τῶν παιδαγωγῶν συχνάκις λέγουσιν ὅτι ἡ πρᾶξις ἢ πείρα ἄνευ θεωρίας εἶναι ἀρκοί σα. Ὅποια ἀπάτη! Δὲν γνωρίζουσιν ὅτι εἰς τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ παιδὸς πρωτίστως ἀναγκαῖόν ἐστὶν οὐχὶ ἡ πείρα ἄλλ' ἡ γνῶσις τῶν κλίσεων τῆς καρδίας. «*Pectus facit magistrum*» ἔγραφε καὶ ὁ σοφὸς Μέλαγχθων (ἡ καρδία δηλ. κάμει τὸν διδάσκαλον). Καὶ τῷ ὄντι πῶς εἶνε δυνατόν ὁ πρακτικὸς παιδαγωγὸς νὰ ἀναπτύξῃ ἐναρμονίως πάσας τὰς ψυχικὰς ἰκανότητας τοῦ παιδὸς ὅταν αὐτὸς πρωτίστως δὲν γνωρίζῃ τι ἀνατρέφει, δὲν γνωρίζῃ τί ἐστὶν ἰκανότης, τί φαντασία, κρίσις κτλ.; Πῶς δύναται ἐπιφελῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ψυχολογικὸν νόμον τῆς «ἀφομοιώσεως», ὅταν δὲν ἔχῃ ἰδέαν αὐτῶν; Πῶς δὲ ἀναπτύξῃ τὴν εὐαισθησίαν, ὅταν δὲν γνωρίζῃ ὅ,τι τὰ ψυχαγωγικὰ καὶ διδασκτικὰ θεάματα ἢ μουσικῆ, αἱ καλαὶ ἀναγώσεις κτλ. εἰσὶν ἀναγκαῖα μέσα πρὸς τὴν παντομερῆ τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος ἐξέλιξιν, εἰς τοιαύτας περιστάσεις;

Ταῦτα ἐκ τῆς πείρας.

Παλλάς.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΚΑΙ ΧΕΡΑ.

(Λουκ ΙΗ', 1)

Γιὰ νὰ 'διῆτε τὴ μεγάλη δύναμι τῆς προσευχῆς τὴν παραβολὴ ἀκούστε τοῦ κριτοῦ καὶ τῆς φτωχῆς. Τὰ κριτήρια ἀκόμη πρὶν νὰ γείνουν τακτικὰ πρὶν οἱ νόμοι νὰ γραφοῦνε γνωστικὰ καὶ παστρικά κ' οἱ κριταὶ εἶχαν κεφάλι, ὅσο ἔχει ὁ πετεινὸς καὶ δικαιοσύνη ἦταν τὸ σπαθὶ τοῦ καθενὸς σ' ἓνα μέρος ἦτο ἓνας πολὺ ἀδικος κριτῆς μ' ἀδεῖα χέρια ποῦ ἔμπουσε νὰ τὸν πλησιάσῃ τις! ἂν τοῦ γύρευε κανένας μεταξὺ τῶν πολιτῶν μὰ βοήθει' ἀπ' τὸν νόμον, ὦχ! ἀλλοίμονον 'ς αὐτόν! Ὅσο δίκια καὶ ἂν εἶχε, ἔπρεπε νὰ μοιραστῇ, ἔπρεπε νὰ συμφωνήσῃ πρῶτα μὲ τὸ δικαστή, 'Σὲ καμιά δουλιὰ μεγάλη, 'σὲ καμιά κληρονομιά, ἐπειδὴ γιὰ ὅλους εἶναι ἡ δικαιοσύνη μὰ, μὰ δικαιοσύνη μόνον ἤξευρ' ὁ κριτῆς καλὰ, ἤξευρε τοὺς ἀντιδίκους, καὶ τοὺς δὴθὸ νὰ τοὺς γελαῖ, ὅ νὰ φορολογῇ ἐξ ἴσου τὸν καθένα χωριστὰ, γιὰ τί ἔδλεπε ἐξ ἴσου τὸ πουργί τους πῶς βαστά. Καὶ τί γείνουνταν 'ς τὸ τέλος; Ξέρετε τὰ δὴθὸ παιδιὰ ὅπου ἠύραν τὸ καρῦδι κάτ' ἀπὸ τὴν καρυδιά καὶ μαλώναν τίνος ἦταν, ἀντὶ νὰ τὸ μοιρασθοῦν, 'ς ἓνα μεγαλείτερό τες ἔτρεξαν νὰ δικασθοῦν. Κι' αὐτὸς ἀνοίξε 'ς τὴ μέση τὸ καρῦδι, κ' εὐγενῶς 'πρόσφερε ἀπ' ἓνα τσόφλιο τοῦ παιδιοῦ τοῦ καθενὸς καὶ τοῦ καρυδιοῦ τὸ μέσον ὅλο τῷ φαγι' ὁ κριτῆς γιὰ τῆς κρίσης τες τὸν κόπο καὶ τῆς μοιρασιάς αὐτῆς καὶ τὸ νόστιμο ἦτον, ὅτι οἱ ἀντίδικοι κ' οἱ δὴθὸ, ἀφοῦ πλέον ὁ κριτῆς τες ἔτρωγι' ὅλο τες τὸν βιὸ ἔλεγαν μὲ πολλὴ γνῶσι «δικαστήριον ὄχι πιά!» ἂν νὰ μὲ 'διῆ ὁ δικαστῆς μας ἄς με γράψῃ ἄλλη μιά»

(ὦ! ἂν ἡ διαφοραὶς μας λύονταν ἀδελφικὰ πόσα θᾶτανε 'στὸ κόσμῳ ὀλιγώτερα κακὰ! ὅταν ἡ πλεονεξία, πείσμα, φθόνος, ἢ ἄλλο τι τέτοιο πάθος δὴθὸ ἀνθρώπους φέρ' ἐμπρὸς εἰς τὸν κριτῆ, ποῦ ἔμπουσε μ' εὐκολία νὰ βρεθῇ συμβιβασμὸς τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον τότε κόβγετ' ὁ δεσμὸς. 'Σ τὴ φωνὴ τῆς ὁ καθένας τότε κάνει τὸ κουφὸ. καὶ μπορεῖ νὰ θυσιάσῃ κὶ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸ νὰ κερδίσῃ τις μὰ δίκη τὸ θαρρεῖ γιὰ κάτι τι, καὶ δὲν βλέπει 'ς τὴ ψυχὴ τῆς τί ζημία εἶν' αὐτῆ). Πλὴν ἂν ἤρχονταν ἔμπροστά τες ἓνας ἀνθρώπος φτωχὸς, μὰ μικρὴ δουλιτσα ὅπο δὲν ἔμπουσε δυστυχῶς 'ς τὴ γνωστὴ δικαιοσύνη νὰ δοθῇ μὰ ἀφορμῆ, δηλαδὴ, μὲ ἄλλους λόγους, ἂν δὲν ἔβγαίνε ζουμί δὲν τῆς κύταζε διόλου τέτοιαις πρόστυχαις δουλαις, μόνον ἔδιωχνε τὸν κόσμῳ μὲ 'βρισιαὶς καὶ μὲ ζυλῖαις. Τέτοιος ἦταν ὁ κριτῆς μας καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ 'πῆ οὔτε φόβο Θεοῦ εἶχε, οὔτ' ἀνθρώπων ἐντροπή.

* * *

Μιὰ δυστυχησμένη χήρα, μιὰ παντέρμη φτωχή, ἀπ' τὸ σπιτι τῆς καυμένη εἶχε βγῆ μὲ τὴ ψυχὴ αὐτῆ πῶμαθε χωριάτη μὲς τὸ σπιτι 'ς τὰ ζεστά νησικῆ, γυμνῆ, 'ς τὸ κρῦο καὶ 'ς τὴν πείνα πῶς βαστά; κὶ ἄξυπόλυτη 'ς τὸ δρόμο μὲς τὰ χιόνια πῶς πατεῖ; 'Σ τὴ ξερὴ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς βυζανιάρικο κρατεῖ κὶ ἄλλα σέρνη 'π' τὸ χέρι καὶ τὸ ἄλλ' ἀπ' τὴν ποδιά. Δύστυχη! κ' ἔσεις καυμένα θεονήσικα γυμνά πῶς βρεθῆκατ' ἀπὸ τᾶρα, μὲς τοῦ κόσμου τὰ δεινά! Μόνε τὸ μωρὸ ἀκόμα 'βρίσκεται 'ς τὸν οὐρανὸ, μὲς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας, 'που κοιμάται τ' ὄρφανῳ. Μπαίνει μὲς τοῦ κριτηριοῦ τῆ λιθόστρωτη αὐλῆ καί, ὁ δικαστῆς ποῦ εἶναι νὰ τῆς ποῦν παρακαλεῖ. Ἐνας δούλος τῆ λυπάται, καὶ τὴ φέρνη 'ς τὸν κριτῆ χωρὶς μήτε κἂν ν' ἀκούσῃ τί τὸν θέλει, τί ζητεῖ, μὰ τὸν ἀγριοκυττάζει, ξεροβήχει δυνατὰ «Κυρίε μου» λέγ' ἡ χήρα, ποῦ θαρρεῖ πῶς τῆ 'ρωτᾶ: »Τὰ μιστὰ τοῦ μακαρίτου δούλεψῃ ἐννιά μηνῶν, »ὅπου εἶν' ἡ μόνη ζῆση αὐτῶν τῶν ὄρφανῶν, ἀπ' τάφεντικὸ του τᾶρα τὰ ζητῶ τόσοσ καιρὸ, »καὶ δὲν...» «ἔξω!... τέτοιαις βρώμαῖς νὰ κυττάζω δὲ

[μπορῶ

»ἔξω! ἔξω!... ἔδωπέρα μὴν πατήσης ἄλλη μιά» καὶ τὴν διώχνει τὴν καυμένη ὁ σκληρὸς μὲ ἀπονιά. Καὶ τὴν ἄλλη τὴν ἡμέραν πᾶμ' ἡ χήρα ταπεινὴ ἦλθε νὰ τὸ ὀμιλήσῃ ὁ κριτῆς δὲν τὴν πονεῖ, καὶ τὴν ξαναδιώχνει πάλι «Ποῖος ἐκείνη τῆ τρελλῆ, »ποῖος τὴν ἀφησε καὶ μπῆκε μέσα πάλι 'ς τὴν αὐλή;» Καὶ φωνάζει τὸν κλητῆρα καὶ προστάζει αὐστηρά, νὰ τῆ διώξῃ μὲ τὸ ζύλο, ἂν πατήσ' ἄλλη φορὰ. Πλὴν ἡ χήρα εἶναι μάννα... ἔχει δυνατὴ καρδιά καὶ δὲ λέει «τί τες κάκου νὰ παρακαλέσω πιά». Μέσα 'ς τοῦ δικαστηριοῦ τὴν αὐλῆ πιά δὲν πατεῖ, μόνον στέκετε ἀπ' ἔξω καὶ φυλάει τὸν κριτῆ.

Νάτος; βγαίνει· πέφτ' ἡ χήρα, πάλι τὸν παρακαλεῖ,
καὶ μὲ δάκρυα ἀρπάζει τὴν ποδιά του καὶ φιλεῖ
Αὐτὸς φεύγοντας τὴ διώχνει, καὶ τὴ βρίζει, τὴ σκνιτᾷ,
ὄρωσ τὸν κριτὴν ἡ χήρα δὲν ἀφίνει ἀπὸ κοντὰ.
Κι' ὅσο ποῦ βαστοῦν τὰ πόδια τῶν παιδιῶν σὺ κβαλεῖ
ἀπὸ 'πίσουτις 'ς τὸν δρόμο τρέχει καὶ παρακαλεῖ.
Καὶ τῆς ἄλλαις ὄλαις μέραις ὁ κριτὴς κα' ἡμῆ, θὰ 'βγῆ,
'μπὸς 'ς τὸ δρόμο του τὴ χήρα 'ς τὰ ποδάρια τὴ θὰ γδῆ.
'Ὡς τὸ τέλος καὶ τὸ σπίτι ἔμαθε ποῦ κατοικεῖ,
'ς τὸ κριτήριο δὲν εἶναι; τρέχ' ἐκεῖνη τότε' ἐκεῖ
Αὐτὸ πάει διὰ βδομάδες, πάει μῆνα, πάει δαὸ
'Απ' αὐτὴν τὴν παλιοχήρα ἡσυχίαν δὲν θὰ διῶ;»
ξεφωνίζει πρὸς μιὰ μέρα· «τὸ χαμένο τὸ κορμί
τὸ κατόπι μου 'ς τὸ δρόμο δὲν μ' ἀφίνει μιὰ στιγμή
τὰ μισθὰ τοῦ μακαρίτη κοπανίζει καὶ ζητεῖ,
τὰ μὲ σκάσουν ὁ χαμένος μακαρίτης τῆς κι' αὐτῆ!
τὰ μισθὰ τοῦ μακαρίτη... ὅλο 'πρὸς μὲ τὴ θαρρῶ,
κ' τί μάγια βεληγμένα!... τί πηγοῦνι σουγλερό!
τὰ μισθὰ τοῦ μακαρίτη... Χρ! ἀν δὲν τὰ πληρωθῆ
τὰ μισθὰ τοῦ μακαρίτη δὲν θὰ μὲ ξεφορτωθῆ...
Ναὶ θαρρεῖς μὲ μέλ' ἐμένα γὰρ τοῦ κόσμου τὴ 'ντροπή,
καὶ γὰρ τοῦ Θεοῦ τὸ φόβο! Θεὸς φόβος τί θὰ πῆ;...
θὰ κυττάξω τὴ δουλειὰ τῆς, ναί· πλὴν ὄχι ἀπ' ἀρετὴν
μόν' γὰρ νὰ μὴ βλέπω 'πρὸς μὲ τὰ κνιτάβια τῆς κι' αὐτὴν»
Κι' ὕστερα ἀπ' τὰ γλυκὰ τὰ κ' ὠραία λόγι' αὐτὰ,
προσκαλεῖ τὴν χήρα 'πάνου, τὴν καθίζει τὴν 'ρωτᾷ,
τελειώνει τὴ δουλιὰ τῆς εὐκόλα σὲ μιὰ στιγμή
κι' αὐτῆς τὸ πᾶνε κι' ἔλα τελειοῦν κι' οἱ καῦμοί.

* * *

Ἄν κατάρθωσε μιὰ χήρα, ἀπροστάτευτη, πτωχή,
νὰ τῆς δώσῃ ὅτι ζητοῦσε τέτοια μιὰ κακὴ ψυχὴ,
ἄσθη καὶ διαστραμμένη καὶ σκληρὴ κι' ἐλεεινὴ,
μὲ τὰ δάκρυά τῆς μόνον καὶ μὲ τὴν ἐπιμονή,
τί δὲν κατωρῶνεις, πὲς με, σὺ κοῦμένη δυστυχῆ,
μὲ τὴ καθημερινὴ σου δέηση καὶ προσευχή!
Πόσο μᾶλλον θὰ σὲ δώσῃ, ὅ,τι θέλεις καὶ ζητεῖς
ὁ καλὸς μας ὁ Πατέρας ὁ οὐράνιος Κριτῆς!

Α. Γ. Α.

ΤΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ

Τὰ ἐπισκεπτήρια ἔχουσι τὴν ἐξῆς παράδοξον ιδιότητα—ἀνακαλυφθεῖσαν ὑπὸ τῶν κατασκευαστῶν τῆς στατιστικῆς—ὅσον δηλ. τείνουσι νὰ ἐξαφανισθῶσι, τόσον αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. Ἐκατὸν ἑκατομμύρια μόνον ἐν Παρισίοις, ἀριθμὸς ὄχι μικρὸς δι' ἔθιμον ἐν παρακμῇ.

Τὰ μικρὰ ταῦτα ἐκ ναστοχάρτου τετράγωνα, τὰ ὁποῖα τὴν σήμερον φαίνονται εἰς ἡμᾶς ἀπαραίτητα, εἰσῆχθησαν οὐχὶ πρὸ πολλοῦ: Λεπτομέρειαι τινες τῆς ἱστορίας τῶν δύνανται βεβαίως νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀντικείμενον ἐπικαίρου μελέτης. Τὰ ἐπισκεπτήρια, ὡς καὶ τὰ ἀγγελτήρια τῶν γάμων ἐφευρέθησαν μόλις κατὰ τὸν

δέκατον ὄγδοον αἰῶνα. Ἐν ἔτει 1760 ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου του εἰς τὴν ὁδὸν Saint-André-des-Arts ὁ κ. Croisey ἐξέθετεν ἀρκετὰ ποικίλην συλλογὴν αὐτῶν.

Ἐπιπλέον τότε δύο εἶδη ἐπισκεπτηρίων· τὰ κοινότερα τὰ καὶ μᾶλλον διαδδομένα, συνέκειντο ἐξ ἀπλοῦ περικοσμῆματος, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐγράφετο τὸ ὄνομα. Τοιαῦτα ἦσαν εἰς τὴν περίφημον συλλογὴν τοῦ ἱατροῦ Pigeoy, τὸ τῆς πρηνικηπίσεως τῆς Πάλμας — εἰκὼν περικυκλοιμένη ἐκ δάφνης καὶ κεκοσμημένη ὑπὸ δύο ἀνθοδοχείων — καὶ τὸ τοῦ ἀββᾶ Λεβλὸν, συγκεῖμενον ἐκ στεφάνης ῥόδων, ὅπερ δι' ἀββᾶν μοι φαίνεται ὀλίγον ἀνακρεόντειον. Ἐκ τῶν μικρογραφικῶν χαλκογραφικῶν τῶν ἐγκεχαραγμένων εἰδικῶς δι' ἐκείνους ὑπὸ ἐπιτηδεῖων καλλιτεχνῶν, οἱ ἀβροί, οἱ ἐπιδέξιοι, — πολυἀριθμοὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἐσχεδίαζον ἄλλοτε μὲν τὰ σύμβολα τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ὁσάκις ὑπῆρχον τοιαῦτα — καὶ ὁσάκις ἀκόμη δὲν ὑπῆρχον — ἄλλοτε δὲ κοσμῆματα ἢ συμβολικὰς μορφάς.

Κύων ἰστάμενος ὄρθιος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων αὐτοῦ ποδῶν, παρίστα μικρὸν ναστόχαρτον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ A. Bartsch, χαλκογράφου τῆς Βιέννης. Εἰς ὄνοσ ἔφερον ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του σημαίαν, εἰς τὰς πτυχὰς τῆς ὁποίας ἦτο ἐγκεχαραγμένον τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου τῶν μαχῶν Καζάνοβα. Ἡ χήρα σύζυγος τοῦ στρατηγοῦ Βάισενσσιάν, ἣς ἐθρήνει τὸν σύζυγόν τῆς, ἐπιδεικτικῶς εἰκονίσθη ἐπὶ τῶν ἐπισκεπτηρίων τῆς, ὡς ἔνδακρυς μουσα, πλησίον τάφου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐκειντο θώραξ καὶ περικεφαλαία.

Γενικῶς τὰ ἀντικείμενα τῶν λεπτῶν τούτων χαλκογραφικῶν εἶναι σπανίως πένθημα· πολλὰ ἀπεναντίας ἔχουσι θελκτικὰ ἐμβλήματα. Ἄνωθεν ἐνός παισίου, τὸ ὁποῖον περιβάλλει στέφανος ἐκ ῥόδων· δύο περιστεραὶ ἀλληλοθωπεύονται διὰ τοῦ ῥάμφους, καὶ ἔρως γράφει δι' ἐνός ἐκ τῶν βελῶν τῆς φερέτρας του τὸ ὄνομα «Ἡ κόμησσα Würben». Διὰ νὰ φαντασθῆ ὅμως καὶ ἐκτυπώσῃ τόσον ἀξίεραστον ἐπισκεπτήριον ἔπρεπε νὰ ἦναι ὠραία νέα... καὶ ὀλίγον σκληρά· ἄλλως τε τοῦτο ἦτο τὸ μικρότερον τῶν ἐλαττωμάτων τῶν μεγίστων κυριῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Δύναται τις νὰ ἴδῃ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ, ἐνθα τὰ δείγματα τῆς ἐξαφανισθείσης ταύτης τέχνης εἶναι σπανιώτατα — τὸ ἐπισκεπτήριον τοῦ διαβεβοημένου ἐκείνου λαυμάργου Grimod de la Reynière. Τὸ ὄνομα καὶ ὁ τίτλος, κεχαραγμένα ἐπὶ περικοσμῆματος πολυσυνθέτου, περιβάλλονται ἄνωθεν ὑπὸ τῶν συμβόλων τῆς δικαιοσύνης· ζῆφος ἀμβλύ, πλάστιγξ ψευδῆς—σκιάδιον διαπτυσσόμενον καὶ συμπτυσσόμενον, ὅμοιον βαλαντίῳ κάτωθεν, βιβλία, ἐν μελανοδοχείῳ, μία βάρδος... καὶ μία γαλῆ· δεξιᾷ ἐν τηλεσκοπίῳ ἐπὶ στήλης. Ὁ γρίφος οὗτος προφανῶς σημαίνει ὅτι ὁ Grimod de la Reynière εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ δικηγόρου — ὅπερ ὅμως σπανιώτατα ἐχρησιμοποίησε — ὅτι ἡγάπα τὰς γαλάς καὶ τὰ βιβλία, κατεγίνετο εἰς τὴν ἀστρονομίαν καὶ ὅτι ἦτο προσέτι σχεδὸν παράφρων.

Τὰ ἐπισκεπτήρια ταῦτα τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰώνος, μεγαλείτερα τῶν ἰδικῶν μας, ἦσαν κεχαραγμένα ἐπὶ ἄραιου Ὀλλανδικοῦ χάρτου. Ὁ πωλῶν αὐτὰ οὐχὶ σπανίως ὑπεχρεοῦτο καὶ νὰ τὰ διανέμῃ. Μόλις πρὸ πενήτηντα ἐτῶν ἤρξαντο νὰ ἐμπιστεύονται αὐτὰ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Σπουδαῖον πλεονέκτημα, τὸ ὅποιον 15 μόνον ἡμέρας ἀπαιτεῖ διὰ νὰ μεταφέρῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Λαφίτ μέχρι τῆς ὁδοῦ Νρουοί. Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας τὰ ἐπισκεπτήρια μεταβάλλονται: γίνονται ἑλληνορωμαϊκά. Πληροῦσιν αὐτὰ διὰ ναῶν τεθραυσμένων στηλῶν διὰ καλπῶν καὶ ἀμφορέων. Κύριός τις τοῦ ταχυδρομείου γράφει τὸ ὄνομά του κάτωθεν ἀρχαίου ἄρματος, ὀδηγούμενου ὑπὸ ἐρώτων. Ἡ περικεφαλαία τῆς Ἀθηνᾶς διαδίδεται πανταχοῦ.

Ἐν ἔτει 1814 καὶ 1815, ἐν χερσὶν αὐλικῶν ἢ ἐπαναστατῶν τὰ μικρὰ ταῦτα χάρτινα τετράγωνα, τὰ ὅποια ἕως τότε δὲν εἶχον ἀναμιχθῆ εἰς τὴν πολιτικὴν, καλύπτονται διὰ στεφάνης ἰων, ἀνθέων κρίνου ἢ διὰ μελισσῶν. Κατὰ τὸ 1830 ἀναφαίνεται τὰ ἄνευ κοσμημάτων ἐπισκεπτήρια, τῶν ὁποίων ὁ ὁμοίομορφος χαρακτήρ ἐξελαΐκευσεν αὐτὰ, καταστήσας πάγκοινα. Τοιοτρόπως ἐξαφανίζονται βαθμηδὸν αἱ πρώην κομψολογίαι. Φαντασιῶδεις μόνον τινὲς διαμαρτύρονται, Ὁ Barbey d' Auvilly ἐμφανίζει ἐπισκεπτήρια ἔχοντα σχῆμα οὐρανοῦ Τόξου. Βιομήχανός τις ἐφευρίσκει τῷ 1859, ἄνευ μεγάλης ἐπιτυχίας ἐπισκεπτήρια μετὰ φωτογραφιών, τῶν ὁποίων ἡ ἑκατοντάς πωλεῖται ἀντὶ 40—50 φράγκων.

Μελέτη ἐπὶ τῶν ἀλλοκότων ἐπισκεπτηρίων δὲ ἀπετέλει ἐν τῶν περιεργότερων κεφαλαίων τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπίνης ἀνοησίας (#ζήκοντα τέσσαρες τόμοι εἰς φύλλον). Ὁ κ. John Grand-Carteret κατεῖχε τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ πλουσίᾳ αὐτοῦ συλλογῇ, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκοντο καὶ τὰ ἐξῆς:

Berchat

ὑποψήφιος συμβολαιογράφος

Cosson-Lalant

ἀρχαῖος μαθητὴς τοῦ Λυκείου τῆς Bourges

Mintenois

ἀρχαῖος κομμωτὴς — ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων

Οἱ ἀνόητοι εἶναι πάντοτε γελοῖοι· οἱ πνευματώδεις πολλάκις. Ἴδου διατὶ ὁ Villiers de l' Isle Adam προσέθεεν εἰς τὸ ὄνομά του ἐπὶ τινῶν ἐπιστεπτηρίων τας:

«Υποψήφιος διάδοχος τῶν βασιλέων τῆς Κύπρου καὶ τῶν Ἱεροσολύμων».

Τὸ πλέον παράδοξον ἐπισκεπτήριον ἐξ ὧσιν ἐγγώρισα εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς:

Justin Barzinet

ἀξιωματικὸς τῆς ἐφεδρείας καὶ Ἀκαδημίας

Δὲν δὲ λησμονήσω ἐπίσης καὶ τὸ:

LeFrancois (1859)

ΠΕΡΥΣΙ

καθηγητὴς τῆς γαλλικῆς ἐν τῇ Αὐλῇ τῆς Α. Μ. τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ῥωσσίας.

Ἄναμφιβόλως εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἐτο παρελθόν ἔτος ἐχρησίμευσεν ὡς τίτλος τιμητικὸς καὶ τελευταῖον τὸ περιεργότερον πάντων:

ΠΕΤΡΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΙΔΗΣ

πρώην θυρωρὸς τοῦ Ταμείου τῶν Ἀπομάχων.

X. Δαλμ.

Η ΦΑΝΤΑΣΙΑ

ΤΟΥ ΔΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΠΑΣΤΕΡ.

Ἡ φαντασία τοῦ Παστέρ εὐρίσκετο εἰς διηνεκὴ ἀναβρασμὸν, βασανίζουσα αὐτὸν ὡς πάθος. Ἐξεγείρετο ἐνίοτε ἐν μέσοις οικογενειακοῖς δειπνοῖς αἰφνιδίως, καὶ ἀνεχώρει, χωρὶς οἱ οἰκεῖοί του συνειδημένοι εἰς τοὺς τρόπους του, νὰ ἐρωτήσωσιν τι. Συχνάκις, ὅτε κατ' ἴκει ἐν τῇ προτύπῳ, Σχολῇ οἱ κοιμώμενοι ἐξύπνου ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς ἐκ τῶν βαρέων καὶ κατεσπευσμένων βημάτων αὐτοῦ, κατερχομένου τὴν κλίμακα. Ἐπιτακτικὴ τις ἰδέα ἐπήρχετο αὐτῷ αἰφνης καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιστῆ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ὑπάγη ἀραυτα εἰς τὸ ἐργαστήριόν του καὶ ἐξελέγξῃ τὴν τυραννικὴν αὐτὴν ἐπιβολὴν, ἣτις δὲν ἄρηνεν αὐτὸν ἡσυχον. Τοιοῦτος πειραματιστὴς εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ὁποίου παρουσιάζεται αἰφνιδίως τις συνδυασμὸς, ἀδύνατον νὰ ἡσυχάσῃ, ἂν δὲν δοκιμάσῃ πρῶτον αὐτόν. Αἱ μεγάλαι ἀποκαλύψεις τοῦ Παστέρ εἶναι τὰ ἀνή και οἱ καρποὶ ἀναριθμήτων ὁποθέσεων συλληφθεισῶν μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ἐξελεγχθεισῶν κατόπιν μετ' ἀκουράστου ὑπομονῆς καὶ ἐγκαταλειφθεισῶν δι' ἄλλους, ὅταν ἐφαίνοντο ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν πραγματικότητα

* * *

ΤΟ ΜΝΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ Η ΕΥΓΥΝΟΜΟΣΥΝΗ

ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ.

Ἄγγλον τινὰ διαχειριστὴν, διαμένοντα ἐν Κολόμβῳ τῆς Κεϋλάνης, ἐπεσκέψατο πρὸ τινος καιροῦ φίλος τοῦ τις, ὀνομαζόμενος Quinton, πολιτικὸς γεωμέτρης, ὑπάλληλος ἐν Ἰνδίας. Πρὸς ἐσπέραν ὁ Quinton ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τοὺς ἐλέφαντας τοῦ διαχειριστοῦ, οἵτινες πρὸ ὀλίγου εἶχον ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ἐργασίας των. Ἀφοῦ δὲ παρετήρησεν αὐτοὺς ἐπὶ τινα καιρὸν, διέκρινεν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τὸν ὅποιον οἱ φύλακες ἐκράτουν ἀλυσίδετον, ἕνεκα τοῦ δυσκόλου αὐτοῦ χαρακτήρος καὶ ὅστις διεκρίνετο ἐπίσης τῶν ἄλλων ἀπὸ μίαν βαθεῖαν οὐλὴν, τὴν

ὅποιαν εἶχεν εἰς τὴν παρεϊάν. Ὁ Quinton προὐχώρησε πρὸς αὐτὸν πρὸς μεγάλην τῶν ἰνδῶν κατάπληξιν, οἷτινες ἐθεώρησαν αὐτὸν ἀπολεσθέντα. Ἄλλὰ ἀντὶ τῆς βλάβης, εἶδον τὸν ἐλέφαντα θωπεύοντα αὐτὸν διὰ τῆς προβοσκίδος του, καὶ δεικνύοντα πολλαπλᾶ δειγμάτα φιλίας, καὶ ὅταν ἀπεμακρύνθη, προσπαθοῦντα νὰ θραύσῃ τὰ δεσμά του, διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ὁ Quinton διηγήθη τότε ὅτι ὁ ἐλέφας οὗτος ἦτο ἴδιος πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ὅτε κατεσκεύαζε τὴν ὁδὸν τῆς Jaffna, πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου.

Ἡμέραν τινὰ εἰσήλθεν εἰς τὴν παρεϊάν τοῦ ζῶου μία ἐκ τῶν χονδρῶν ἐκείνων ἀκανθῶν, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσιν εἰς τὴν χώραν «κάρφος τῶν jungles» ὁ φύλαξ του δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἐντελῶς, τὸ δὲ ὄχληρόν κέντρον εἶχε μείνει ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν πληγὴν. Ἡ πληγὴ ἐρεθισθεῖσα, ἐπέφερεν τοιούτους πόνους εἰς τὸ ζῷον, ὥστε ἤρχισε νὰ γίνηται μακρὰ νιώδης. Τότε ἀκριβῶς ὁ κύριός του ἐπεχείρησε νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ ἐπεμελήθη τῆς πληγῆς διὰ μαλακτικῶν καὶ ἀντισηπτικῶν, καὶ κατάρθωσε νὰ ἐξαγάγῃ τὴν θανατηφόρον ἀκανθάν. Ὁ ἐλέφας, ἐνθυμηθεὶς τὴν γενομένην αὐτῷ ἀρροίην, ἂν καὶ πολλὰ παρήλθον ἔτη, ἀνεγνώρισε πάραυτα τὸν εὐεργέτην του.

Ἡ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΦΕΥΡΕΤΩΝ.

Εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπενόησε τὴν τεχνητὴν γαλῆν. Ἄλλὰ πρὸς τί γαλῆν τεχνητὴν; Ἡ φυσικὴ γαλῆ ἔχει πολλὰ ἐλαττώματα· δύναται δὲ τις κατασκευάζων αὐτὴν τεχνητὴν, νὰ ἀφήσῃ εἰς αὐτὴν μόνον τὰ προτερήματά της τὸν κατὰ τῶν μυῶν δηλ. καὶ ποντικῶν πόλεμον.

Ἡ φυσικὴ γαλῆ ἀφίνει ἐνίοτε εἰς τὰ δωματῖα τῶν οἰκιῶν βαθείας ἀναμνήσεις τῆς διαβάσεώς της· εἶναι σκληρὰ πρὸς τὰ πτηνὰ καὶ τὰ καταστρέφει ἀσπλάγχχνως· κλέπτει ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον καὶ τέλος... δυνατόν νὰ πάθῃ καὶ λύσσαν. Οὐδὲν τοιοῦτον ἐν τῇ τεχνητῇ γαλῇ δὲν κλέπτει τίποτε, δὲν μισοῦνται ποτέ· δὲν τρώγει τὰ μικρὰ πτηνὰ· εἶναι πολὺ καθαρὰ καὶ δὲν τρέχει ποτὲ εἰς τοῦ γείτονος. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι ἀποτελεσματικὴ ὅσον καὶ ἡ φυσικὴ ὁμογενῆς της διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν οἰκίαν ἀπὸ τοὺς ποντικούς. Ἡ τεχνητὴ γαλῆ εἶναι ζῶον ἐκ γύψου ἢ ἐκ χύματος ἀργιλλώδους, τὸ ὅποιον καλύπτομεν διὰ τοῦ δέρματος φυσικῆς γαλῆς, ἀφίνοντες αὐτὴν ἐν μέσῳ γαλῶν ἐπὶ τινα καιρὸν. Ἀκολουθῶντος χρωματίζομεν τοὺς ψευδεῖς ὀφθαλμούς της διὰ θειοῦχου τιτάνου (sulfure de calcium), διὰ νὰ καταστήσωμεν αὐτοὺς φωσφορῶδεις τὴν νύκτα. Τοποθετοῦμεν τότε τὴν ψευδογαλῆν ταύτην εἰς τὰ ὑπόγεια ἢ εἰς τὴν ἀποθήκην, πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει ὑπόνοια ὅτι εὐρίσκονται ποντικοί. Ὁ ἐφευρετὴς βεβαίως ὅτι οἱ ποντικοί,

Ἐπιβύθου: Συντάκτης: Δ. Χ' ΔΑΝΙΗΛ.

παρατηροῦντες τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς τῶν κληρονομικῶν αὐτῶν ἐχθρῶν, καὶ μόλις αἰσθανόμενοι τὴν παρουσίαν τῶν γαλῶν, φεύγουσι προτροπάδην καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ τεχνάσματος τούτου ἀλλάσσουσιν ἐν σώματι κατοικίαν, μεταναστεύοντες μακρὰν. Ἡ τεχνητὴ γαλῆ εἶναι ἀληθῶς τὸ ἀριστοῦ ρηγμα τῆς ἐφευρετικότητος θὰ ἐφανισθῇ ἀναμφιβόλως καὶ εἰς τὴν προσεχῆ ἔκθεσιν. Ἄλλὰ θὰ εἶναι καλὸν νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὴν γνώμην τῶν ποντικῶν διὰ τὴν νέαν γαλῆν τοῦ 1898.

ΒΑΡΝΑΪΚΑ.

Ἡ κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ παρελόντος Σαββάτου ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως δοθεῖσα θεατρικὴ παράστασις ὑπῆρξε κατὰ πάντα ἀνταξία τῶν κόπων τῶν χάριν τῆς ἐλληνικῆς Κοινότητος μοχθησάντων εὐγενῶν νέων καὶ παρασχόντων παρέσχον οὕτως ἔκτακτον ὅλων καὶ ἀσυνήθη τέρψιν εἰς τὸ ἀθρόον συρρέυσαν πλήθος.

Εὐχαριστίαι ἰδίᾳ ὀφείλονται εἰς τὰς ἀναλαβοῦσας τὰ γυναικεῖα πρόσωπα Δεσποινίδας Εἰρήνην Δαδιδουλοῦ καὶ Β. Βλασιάδου, ὡς καὶ εἰς τοὺς λαβόντας τὴν πρωτοβουλίαν προκρίτους τῆς πόλεως ἡμῶν. Ἐπιζήσομεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εὐαρεστηθῶσι, νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς παραστάσεις, πρὸς κοινήν χαρὰν πάντων.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Ὁ πρὸ ἔτους καὶ ἐπέκεινα ἐξ ἀνάτου νοσήματος πάσχων σεβαστὸς συμπολίτης ἡμῶν καὶ πρόκριτος,

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ἀπεσῦρθη, κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους τοῦ Δημιουργοῦ βουλὰς, ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τούτου, παραδοὺς χθὲς τὸ πνεῦμα. Κύριος ὁ Θεὸς ἐνσταλάξαι βάλαμον παραμυθίας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν βαθέως τρωθέντων συγγενῶν καὶ πολλῶν φίλων τοῦ μακαρίτου.

Ἡ κηδεὶα αὐτοῦ ἐγένετο μεγολοπρεπεστάτη, πολλῶν κατατεθέντων στεφάνων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἰατρῶ κ. Γ. Γιαννοπούλου, Κ-α Δομνῆ Γ. Βαλοσόμου, κ. Εὐσταθίου Χρ. Βελιφ, κ. Βασίλειου Ζαρίφου, Κ-α Παγωνῆ Ἀσπριώτου, κ. Ἰωάννη Μακρῆ· ἐτήσια ὑμῶν συνδρομαὶ ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.